

Lezingen en overweging 22/23 augustus: 21e zondag door het jaar B

Kiezen kun je elke dag. Dat is het thema dat in deze viering centraal staat. Elke dag mogen of moeten we opnieuw keuzes maken: al was het maar simpelweg in de winkel: kies je voor eerlijke koffie en bananen of voor de goedkoopste? kies je voor biologisch vlees of voor de kiloknaller? of laat je het vlees ook wel eens staan?

Of in ons sociale verkeer: laten we ons meeslepen en lachen we mee als er moppen verteld worden over buitenlanders of neem je het voor hen op? Roepen we mee: Nederland is vol, als we de beelden zien van de vele vluchtelingen die over de Middellandse Zee via Griekenland en Italië het rijke westen proberen te bereiken?

Voortdurend moeten wij dus kiezen en vaak is dat niet gemakkelijk. We hebben soms de neiging om van twee walletjes te eten, om van verschillende kanten het aantrekkelijke mee te nemen. Of we kiezen voor de gulden middenweg. Of we kiezen maar half voor iets of iemand, zodat we altijd nog terug kunnen. We houden graag een slag om de arm. We zijn geen helden. We gaan niet zo gemakkelijk de barricaden op en maken niet zo snel onvoorwaardelijke keuzes. En dat is niet nieuw. Het is van alle tijden. Ook ten tijde van Jozua en Jezus. Maar niet zozeer de concrete keuze, maar het waarom van onze keuze, de grondhouding van waaruit je kiest, dat is belangrijk.

Jozua stelt in de eerste lezing de mensen voor de keuze, omdat hij gezien heeft dat vele Joden, nu ze eindelijk een vaste woonplek gevonden hebben in Kanaän, hun geloof in Jahwe, in de God van Abraham, Isaak en Jacob verliezen en zich aanpassen aan hun nieuwe land en die afgoden gaan vereren. Ze passen zich aan, ze lopen mee en volgen de algemene trend. Ze vergeten wat hun eigen God Jahwe voor hen gedaan heeft. Daarom stelt Jozua de mensen voor de keuze: kies nu ofwel voor de goden van hier ofwel voor onze eigen God, de God van onze voorvaders, die ons uit Egypte, uit de slavernij, heeft geleid. En het volk zegt: we kiezen voor de Heer, de God die ons uit Egypte heeft geleid. Het zijn de herinneringen aan de grote wondertekenen die hen doen kiezen voor de ene God, de God van Abraham.

Net als Jozua stelt ook Jezus zijn leerlingen voor de keuze. Jezus weet dat de mensen Hem volgen omdat zij het wonder van de broodvermenigvuldiging hebben gezien, omdat ze brood gegeten hebben, maar Hij wil niet dat ze terugkomen voor brood. Jezus wil de mensen duidelijk maken dat het om heel andere dingen gaat: Ik ben het brood van de hemel (zo hoorden we afgelopen week) en wat ik van jullie vraag is dat jullie ook brood zijn voor elkaar, dat je de weg kiest die Ik jullie voorga, de weg naar zwakke en weerloze mensen. Dat is de grondhouding van Jezus, die mogen ze onderschrijven en navolgen. Dat is de keuze die Jezus hen (en daarmee ook ons) stelt.

Velen zoeken hulp en troost bij Jezus, maar wanneer Hij hen uitdaagt elkaar tot hulp en troost te zijn, ook wanneer dat niet zo gemakkelijk is, dan geven velen 'niet thuis'.

Daarop stelt Hij ook aan de twaalf de vraag: willen jullie ook weggaan? Zijn jullie ook meelopers of maak je echt een keuze voor Mijn levensweg, met alle consequenties van dien?

In deze tekst van het evangelie klinkt door: de tijd van Johannes, de tijd van grote verdrukking. Als je je toen aansloot bij de volgelingen van Jezus, was je je leven niet zeker. De Joden hadden niets op met die nieuwlichterij, die zogenaamde Messias en de Romeinen moesten ook niets hebben van de aanhang van Jezus. Het was dus een gevaarlijke zaak om te kiezen voor Jezus. In het antwoord van Petrus op Jezus vraag horen we al een eerste geloofsbelijdenis: "Maar Heer, tot wie zouden wij dan moeten gaan?"

En dat is niet fatalistisch bedoeld, zo van: ik kan toch nergens anders heen; of: ik weet niets anders of beters.

Het is het oprechte geloof van Petrus dat Jezus volgen, Zijn weg volgen, leidt tot eeuwig leven, tot een leven dat de wereld, zoals God die bedoeld heeft, naderbij kan brengen.

Maar we weten ook dat dit in de praktijk van alledag verschrikkelijk moeilijk is. Het Joodse volk dat toen tegen Jozua zo fier zei: ‘we kiezen voor de Heer’, is later nog vele malen in de fout gegaan. En Petrus, die hier zegt: ‘tot wie zou ik anders gaan’, zal Jezus verloochenen om zijn eigen hagje veilig te stellen.

En ook wij zijn geen haar beter. In onze tijd is het net zo goed moeilijk en zien we dat de aandacht voor God en het navolgen van Jezus minder en minder wordt en dat we kiezen voor de afgoden van deze tijd: geld, status, macht, aanzien en bezit. Kiezen voor God is kiezen voor een grondhouding van Liefde: liefde voor de wereld, de natuur, de schepping, liefde voor de mensen en vooral voor hen die niet voor zichzelf kunnen opkomen, die aan de rand van de samenleving staan. Daar hebben wij geen monopolie op; er zijn genoeg mensen om ons heen, die deze houding dagelijks in praktijk brengen, zonder zich op Jezus te beroepen. maar voor ons, die echt willen kiezen voor Jezus van Nazareth, zou het geen vraag mogen zijn om zo proberen te leven. En wat dit heel concreet kan betekenen in het leven van alledag, heeft Henry Nouwen heel mooi verwoord. Hij schrijft:

Elke dag kunnen we kiezen:

elkaar vergeven of elkaar te lijf gaan;
elkaar zegenen of elkaar vervloeken;
elkaars wonden verzorgen in plaats van dieper maken;
elkaar bemoedigen of elkaar ontmoedigen;
elkaar hoop geven of elkaar tot wanhoop drijven;
elkaar omhelzen of elkaar bestoken;
elkaar begroeten of elkaar negeren;
elkaar danken of elkaar bekritisieren;
elkaar prijzen of elkaar belasteren,

Kortom... Iedere keer dat we kiezen vóór elkaar
in plaats van tégen elkaar,
maken we Gods liefde zichtbaar,
verminderen we het geweld,
en werken we aan het tot stand komen
van een nieuwe gemeenschap.

(Henry Nouwen, uit: Brieven aan Marc)

Als we zo leven, dan kiezen we voor de weg van Jezus. laten we die weg samen gaan. Laten we elkaar daartoe inspireren en bemoedigen.

Amen.